

Виходячи із вищезазначеного, очевидною стає потреба у регламентуючих документах щодо регулювання діяльності бібліотек закладів вищої освіти України, де б чітко встановлювалися засоби їх фінансування, передбачалося б створення спеціальної бібліотечної платформи із навчальними ресурсами для самоосвіти й підвищення кваліфікації бібліотечних працівників саме бібліотек ЗВО, так як і організаційно і функціонально вони відрізняються від публічних.

Список використаних джерел:

1. Стратегія розвитку бібліотечної справи на період до 2025 року «Якісні зміни бібліотек для забезпечення сталого розвитку України»: розпорядження КМУ № 219-р від 23.03.16 року. Освіта.UA : вебсайт. URL : <http://ru.osvita.ua/legislation/other/50972/> (дата звернення 22.02.23).

2. Про схвалення Стратегії розвитку бібліотечної справи на період до 2025 року «Якісні зміни бібліотек для забезпечення сталого розвитку України». Урядовий портал : вебсайт. URL : <https://www.kmu.gov.ua/nras/248924865> (дата звернення 22.02.23).

УДК 681.518.54

Першина Н.Г. аспірантка спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування, кафедра державного управління і місцевого самоврядування
Науковий керівник: Бородін Є.І., д-р іст. наук, проф.
(Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», м. Дніпро, Україна)

**ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ У СФЕРІ
НЕМАТЕРІАЛЬНОЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ**

Сфера нематеріальної культурної спадщини в світі стала окремим напрямком державної політики у збереженні культурної спадщини багатьох країн після прийняття державами-членами ЮНЕСКО у 2003 році Конвенції про охорону нематеріальної культурної спадщини. На засіданні Генеральної конференції Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури з 29 вересня до 17 жовтня 2003 року було зазначено, що «беручи до уваги глибоку взаємозалежність між нематеріальною культурною спадщиною та матеріальною культурною й природною спадщиною; визнаючи, що процеси глобалізації та суспільних перетворень поряд з умовами, які вони створюють для поновленого діалогу між спільнотами, також зумовлюють, як зумовлює і явище нетерпимості, серйозні загрози погіршення, зникнення та руйнування нематеріальної культурної спадщини, зокрема через обмеженість ресурсів для охорони такої спадщини; відзначаючи також, що на сьогодні не існує жодного обов'язкового для виконання багатостороннього правового акта стосовно захисту нематеріальної культурної спадщини»[1] необхідно доповнити існуючі міжнародні угоди, рекомендації та резолюції новими положеннями, які стали стосуватися нематеріальної культурної спадщини.

Україна ратифікувала Конвенцію про охорону нематеріальної культурної спадщини у 2008 році прийняттям у сесійній залі Верховної Ради України закону України «Про приєднання України до Конвенції про охорону нематеріальної культурної спадщини» 6 березня 2008 року [2]. Цей закон набрав чинності 11 квітня 2008 року. Набрання чинності міжнародного договору для України сталося 27 серпня 2008 року після отримання Верховною Радою України листа Міністерства закордонних справ України від 09.12.2008 N 77114-612-3721 [3]. Фактично з 27 серпня 2008 року термінологія сфери нематеріальної культурної спадщини увійшла до сфери державної політики України. У Конвенції було закріплено термін «нематеріальна культурна

спадщина», а саме у п.1 ст. «термін "нематеріальна культурна спадщина" означає ті звичаї, форми показу та вираження, знання та навички, а також пов'язані з ними інструменти, предмети, артефакти й культурні простори, які визнані спільнотами, групами й у деяких випадках окремими особами як частина їхньої культурної спадщини. Ця нематеріальна культурна спадщина, що передається від покоління до покоління, постійно відтворюється спільнотами та групами під впливом їхнього оточення, їхньої взаємодії з природою та їхньої історії і формує у них почуття самобутності й наступності, сприяючи таким чином повазі до культурного різноманіття й творчості людини.» [1]. Термін «нематеріальна культурна спадщина» в законодавстві України було закріплено після прийняття Верховною Радою України 14 грудня 2010 року закону України «Про культуру» та набранням чинності закону 12 січня 2011 року, а саме у п.16 ст.1 закону зазначається, що «нематеріальна культурна спадщина - звичаї, форми показу та вираження, знання, навички, що передаються від покоління до покоління, постійно відтворюються спільнотами та групами під впливом їхнього досвіду, оточення, взаємодії з природою, історії та формують у них почуття самобутності та наступності, сприяючи таким чином повазі до культурного розмаїття і творчості людини» [4]. Визначення терміну в українському законодавстві скорочувало термінологію, яка була ратифікована Україною у міжнародному договорі. Не було враховано та закріплено, що є пов'язані з цією сферою інструменти, предмети, артефакти й культурні простори, які визнані спільнотами, групами й у деяких випадках окремими особами як частина їхньої культурної спадщини. Законом України «Про культуру» було закріплено у пункті 1 статті 16, що органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування забезпечують збереження нематеріальної культурної спадщини, в тому числі традиційної народної культури, мов, діалектів і говірок, фольклору, традицій, звичаїв і обрядів, народних художніх промислів та ремесел, історичних топонімів тощо[4]. Чим було конкретизовано галузі нематеріальної культурної спадщини, проте знову звужувало галузі, які визначено Конвенцією. Наприклад, галузі «виконавське мистецтво», «святкування» та «знання та практики, що стосуються природи та всесвіту» не потрапили до українського законодавства. Конвенцією ЮНЕСКО передбачено що кожна держава-учасниця з урахуванням своєї ситуації складає один чи більш ніж один перелік нематеріальної культурної спадщини, наявної на її території[1]. Законом України «Про культуру» у ст.16 закріплюється поняття Переліку об'єктів нематеріальної культурної спадщини, який складає центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах культури та мистецтв[4]. Таким чином Україна визначила складання лише одного переліку нематеріальної культурної спадщини, наявної на території України. У контексті визначення терміну нематеріальна культурна спадщина ЮНЕСКО розглядає поняття «елемент нематеріальної культурної спадщини» при поданні офіційних номінаційних досьє для включення «елементів» від країн до Списків ЮНЕСКО. Законодавство України потребує внесення змін до Закону України «Про культуру» до п.5 ст.16 щодо вилучення поняття «об'єктів» та заміни його на поняття «елементів» або «проявів» нематеріальної культурної спадщини.

Міністерство культури та інформаційної політики України є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері охорони культурної спадщини, як прописано у Положенні про Міністерство культури та інформаційної політики, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2019 р. № 885[5] Тому саме на Міністерство покладається подання пропозицій щодо змін у законодавстві для формування державної політики та закріплення її пріоритетів у стратегіях, концепціях і програмах у сфері культури, що розробляються і затверджуються згідно із законодавством. У 2015 р. Міністерство культури представило на громадське обговорення законопроект «Про нематеріальну культурну спадщину». Законопроектом запроваджувався термін нематеріальна культурна спадщина як цілісна система традиційних культурних виявів,

продуктів інтелектуальної діяльності, суспільного досвіду та духовних практик багатьох поколінь. Пропонувалося унормувати специфіку ідентифікації та інвентаризації нематеріальної культурної спадщини. На жаль, до сьогодні зміни в законодавстві України не відбулися та не прийнято окремого закону про нематеріальну культурну спадщину, так як це зроблено в багатьох країнах-учасницях Конвенції про охорону нематеріальної культурної спадщини.

Список використаних джерел:

1. Конвенція про охорону нематеріальної культурної спадщини від 17 жовтня 2003 року. Офіційний переклад. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_d69#Text
2. Закон України «Про приєднання України до Конвенції про охорону нематеріальної культурної спадщини» від 06.03.2008р. №132-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/132-17#Text>
3. Лист Міністерства закордонних справ України від 09.12.2008р. N 77114-612-3721 «Щодо Конвенції про охорону нематеріальної культурної спадщини». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v3721321-08#Text>
4. Закон України «Про культуру» від 14.12.2010р. №2778-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17#Text>
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2019р. № 885 «Деякі питання діяльності Міністерства культури та інформаційної політики». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/885-2019-%D0%BF#Text>

УДК 351

Ремезок А., аспірантка спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування Науковий керівник: Прокопенко Л.Л., доктор наук з державного управління, професор

(Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», м. Дніпро, Україна)

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ЗА ДОПОМОГОЮ «ПРОЛЕТАРСЬКОЇ СУДОВОЇ СИСТЕМИ» В ПЕРІОД РАДЯНСЬКОЇ ВЛАДИ 1917-1920 РР.

Під час системних трансформацій судової системи України як елементу державного управління в умовах сьогодення надзвичайно важливо дослідити та врахувати досвід функціонування та організації роботи судових установ радянських часів. Аналіз змісту і конкретно-історичних форм здійснення судової влади того періоду викриває значну кількість недоліків, які суперечать завданню судових органів у правовій державі – захисту та охороні прав і свобод людини.

Жовтнева революція 1917 року мала своїм наслідком повну ліквідацію державного апарату царської росії. Одночасно було знищено і судову систему та скасовано усі попередні закони та почалися перші спроби створення нової судової системи. Даний період дослідниками визначається як «період пролетарського судочинства» [7].

На початку діяльності Народного Секретаріату Української Республіки – першого більшовицького уряду в Україні, у 1918 році, було прийнято ряд постанов, якими передбачалась негайна організація мережі народних судів та рад (з'їзд народних суддів) [5]. В той же час, спори із земельних, цивільних, трудових справ передавались на розгляд позасудових та громадських органів: селянських земельних комітетів, примиренських камер, відділів праці місцевих рад тощо [1]. Крім того, були створені революційні трибунали, які були псевдосудовими органами, обиралися повітовими та міськими Радами робітничих, селянських та солдатських депутатів. Радам надавалося право в